

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétvégi és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 11.

Lesz-e autonómia?

Bármennyire sóvárog is az egész magyar katholicizmus az autonómia után, mégis nemcsak a pessimisták, hanem a legtöbbben aggódva kérdik: lesz-e vajjon valami eredménye a szépen indult mozgalomnak, lesz-e vajjon autonómiánk?

A kongresszusnak tekintélyes tagjai őszintén azon vannak, hogy legyen. Az a meggyőződésük, hogy lesz is.

Talán nem fog olyan hatalmas körvonalakban kiépülni, mint mi magunknak képzeljük, talán nem lesz egyszerre olyan virágzó, mint amilyen megilletné Magyarországot tíz millió katolikusát, mint amilyenek azt mindnyájan látni szeretnénk, de lesz mégis, testet fog ölteni ez az ideálunk, amely után félszázad óta eped a magyar katholicizmus.

Megnyugodhatnánk ebben is. Hiszen csak meg legyen egyszer! A többi majd meghehozzák a kitartó munka, a lelkesedés, az összetartás, a kedvezőbb politikai viszonyok és az idő.

Wlassics miniszternek a lapokban megjelent s az autonómiai bizottság tagjai közt szétszórt memoranduma után nagyon alábbszállott a mi reménykedésünk.

Az a keret, amelyet a miniszter az autonómia számára kijelöl, oly csekély, hogy az ezen keretek közt mozgó autonómia autonómiának, önkormányzatnak alig nevezhető.

Nem volt nekünk eszünk ágában sem, hogy protestáns autonómia mintájára csináljuk meg a mienket. Nagyon jól tudjuk, hiszen dogma, hogy egyházunk ügyeinek intézését a hierarchiára bízta egyházunk isteni alapítója. Azt is jól tudjuk, hogy a kath. egyház, vérző szívvvel bár, de inkább elszenvedti a legnagyobb veszteségeket, mintsem dogmáiból engedne.

Ha olyan könnyen tudná változtatni elveit, mint mások, Anglia és Poroszország ma is katolikus volna s a keleti egyház nem szakadt volna el Rómától. Nem is kívánják a magyar katolikusok, hogy az ő autonómiájuknak hit- és erkölcsi, szertartási és egyházi fegyelmi ügyekben valami hatáskört adjon a püspöki kar.

Érezzük azt is, hogy az apostoli királyi felsége nem mondhat le kath. alattvalói kedvéért, főkegyuri jogairól. Nem is akarja senki csorbítani az ő jogait. De önmaga személyesen nem gyakorolhatja mind e jogait. Bármilyen keveset engedjen is át a felség e jogok gyakorlatából az autonómiának, hálával és köszönettel fogadja a magyar katholicizmus.

Az államnak az iskolákra vonatkozó főfelügyeleti jogát sem vonhatja józanul kétségbe senki.

De mindezek a határvonalak még elégtérteret hagynak az autonómiának. És ebből nagyon keveset akar átengedni a kormány. Olyan keveset, hogy erre a kongresszus tagjai méltán gondolkozába es-

hetnek: érdemes-e ilyen keretben megalkotni az autonómiát? Nem lenne-e jobb várni kedvezőbb viszonyokra?

Nehéz és felelősségteljes e kérdésre a felelet. Ha így alkotják meg az autonómiát, nem elégitik ki a kath. közvélemény várakozását.

Ha pedig eldobják maguktól ezt a keveset, ki tudja, meddig kell várni, míg ismét alkalom lesz az autonómia megvalósítására. Pedig érezzük mindnyájan, hogy szükség, nagy szükség lenne az autonómiára.

Amazok avval argumentálnak, hogy ha eleinte nem tudjuk mindjárt felkelteni az autonómia iránt a kath. hívek bizalmát, lelkesedését — örökre kompromittáljuk az egész ügyet.

Ezek pedig abban reménykednek, hogy habár szerény keretek között indul is meg, nagy lesz az eredménye, virágzó a jövője.

Az autonómia 27-es bizottsága — elnökének szomorú családi körülményei miatt — elhalasztotta üléseit. Ha ismét visszajön s megkezdi tanácskozásait, talán megludja találni az utat, mely kielégítő eredményre vezet majd a kongresszus munkálatait. Tisztába jöhet könnyen avval, hogy talán ez még nem az utolsó szó. Ha másként nem lehet, meg kell kísérteni a kompromisszumot is.

Bizunk a kongresszus vezetőinek őszinte jóakarátában, melylyel az autonómia ügyét felkarolták. A magyar katolikusok sokat várnak az ő működésük sikerétől.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Holdvilágos éjjelen.

Írta: Carmen Sylva.

Egész napon át dörögtek az ágyuk Velence felett, az ágyugolyók sűrűn hullottak a lagunákba, fölfreccsentve a tenger vizét.

Most a város éj csendjében mélyen nyugszik, mintha számára csak a mult létezne és nem a fenyegető jelen is.

Még a hold fénye is halványabbnak, öregebbnek tetszik egész másként, mint az a világ máshelyén látható.

Egy sötét szegletben, hol két egymással szemben emelkedő óriási palota árnyéka anynyira összefoly, hogy a közöttük levő ut egészen elenyészik, egy ór áll mozdulatlanul, mintha márványszobor volna. De nem is mozdulhatott, mert egy lépésnyire előtte a tenger hullámai verték a palota mohás köveit, melyeket századok óta locsolnak a hullámok a nélkül, hogy megmozdíthatná őket, habár emberi kéz emelte e palotát, mely akár csak a sors örök határozatai, megváltozhatatlan.

Egyszere az ór felegyenesedék helyén, a sötét szegletre szegzi tekintetét, mely felé egy

tömeg irányul, milyent nem gyakran lát az ember.

Legelől egy gondola jelenik meg, melyben négy fiatal evezett. Bár, mint mozdulataik elárulták értették a lapátok kezelését, ezek mégsem voltak evezősök, inkább hasonlítottak valami nagy családból való testvérekhez.

Az ő gondolajok üres volt, de maga után egy másikat vont, melyben a kormányruznál egy köpenyegbe burkolt ember volt. Benne egy betegy volt. Vajjon egy halott volt reá terítve? Nem! mert mihelyt a hold előzőnlötte sugaraival a második gondolát az ór jól láthatott az ágyon egy fiatal leányt, kinek már a világon igazán rövid volt az útja.

Nagy felnyitott szemei voltak a fiatal leánynak anélkül azonban hogy velök valamit nézett vagy látott volna, kezei, melyek mellére voltak helyezve csak nagyon lassan mozdultak az egyiket a haldokló ajkaihoz emelte, megcsókolta az egyik ujján csillogó gyűrűt, átadta kisebb nővérének, egy tizenhat éves fiatal leánynak, ki fájdalmas gondozással hajolt a beteg felé.

Egy percz alatt a tömeg eltűnt az ór szemei elől. Ugy tetszik a katonának, mintha a beteg ajkai megmozdultak volna, de bár a lapátok nagyon kevés zajt okoztak, ő még sem halhatott semmit.

A haldokló mondá:

— Fea, most utoljára beszélhetek mert a vasuton úgy sem hallhatod szavaimat és mikorra megérkezünk lehet hogy nem leszek többé. Ime a gyűrű . . . oh ne! ne sirj leánya! vedd e gyűrűt, ad át szegény Györgynek és mond neki, hogy mindig értettem hallgatag tekintetét, mondd neki, hogy mindig hálás voltam, a miért forró szerelmét előttem elhallgatta. Ó jól tudta, hogy nekem semmim sincs, semmit sem adhatok neki és azért fogadja el tőlem örökségképpen legszenteb tárgyat: gyűrűjét. Mondd meg neki testvér, hogy viselje s gondoljon reám, gondoljon szeretettel, még akkor is, ha majd később boldoggá lesz . . . Nézd, nézd Fea a gyűrű köve ismét kék lett, mert ütött boldogságom órája és ő azt mondta nekem: ha majd a kő kék lesz, valami szerencsétlenség fog érni. Emlékszel-e, mily zöld volt az ő halálakor . . . Oh Fea! most minden fájdalom elmúlt. Miért éljek már ő utána? Köszönöm az Urnak, hogy nem követelte azt is tőlem, mert már rég feláldoztam szerelmemet és szerelmét, hogy megőrizhessem hűségemet. Nem áldozhatok már többet. Jobb meghalnom, mint hűségemet megszegjem. Az Isten kegyelmes volt irántam s nem kényszerített engem élni miután a föld őt elnyelte tőlem.

Alkalmi vétel!

☛ Telefon összeköttetés ☛

Előre haladt idény miatt, az összes téli árak, u. m. Jäger alsók és harisnyák, posztó czipők és csizmák téli (loden) kalapok rendkívül le szállított árban csakis

REICHARD áruházában

Nagyvárad, Fő-utca.

(Orsolya zárda épület) kaphatók.

a marburgi czipő-gyár egyedüli főraktára.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 11.

Gyászos jelentéssel kezdődött a mai ülés: Szilágyi bejelentette Mattyasowszky halálát. A Ház — mint szokás — jegyzőkönyvi részvételt szavazott meg s megbízta az elnököt az új választás elrendelésével.

Bemutatta azután a tarai függetlenségi körnek a personal unio érdekében beadott kérést.

Es most folytatták a munkásjavaslat részleteit. Az 58-ik szakasznál Végh Arthur, Major Ferencz, Sima és Darányi miniszter felszólalása után abban történt megállapodás, hogy a büntetés maximuma mindkét félre 30 napban állapították meg.

A további szakaszok során a következő módosítások történtek: A 65-ik szakasznál a *fenyegetés* és *bántalmazás* szó kihagyatik. Itt a miniszter semmi egyéb módosítást nem fogadott el, mert ez a paragrafus a sztrájkra izgatók ellen szól.

A 66-ik szakasznál Sima módosítását fogadták el, hogy t. i. ne sujtás büntetéssel azt a munkást, ki elszereződött vagy dolgozó munkástársait gunyolja.

A végrehajtó szakasznál Károlyi Sándor gr. visszapillantást vet az egész munkás kérdésre, különösen az eddigi mulasztásokkal foglalkozott, melyért eddig senki semmit se tett, idegenül elfordultak tőlük. Kérdi, mi módon fogja a miniszter a munkásközvetítést eszközölni. Mikép fog intézkedni a kormány végrehajtásáról.

Major Ferencz elismeri, hogy a javaslat hézagot pótol, de felhívja a miniszter figyelmét a vallásérkölesi szempontok nagyobb figyelembe vételére.

Darányi miniszter kijelenti, hogy a nép vallásosságára eddig is gondot fordítottak. (Ellenmondás a néppárton.) Nem látja a helyzetet oly sötétnek, mint Károlyi, mind annak dacára a mezőhegyesi tartálékot aratás idejére az idén is föntartja. Hogy a törvény a munkások közt elterjedjen, sok százezer példányban kinyomatja, osztogatja és közölni fog egy minta-szerződést is.

Ezek után a szakaszt elfogadták.

Elnök: A javaslat le van tárgyalva. Holnap kerül harmadszori olvasás alá. Most a kultuszminiszter fog válaszolni több interpellációra.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter Madarász Józsefnek a fiúmei közoktatás ügyé-

ben. A fiúmei iskolák tankönyvei államilag approbáltatnak a leány főiskolákban, melynek anyanyelve olasz. Az állami iskolákban a tan nyelv magyar. A városi iskolákban olasz, de a magyar is sok helyütt kötelező. A fiúmei tanfelügyelőt már holnap-holnapután kinevezi.

Madarász nem volt jelen, a választ tudomásul vették.

Ugyiszintén tudomásul vették Rátkaynak a magyar ajku gör. kath. püspökség felállítására tárgyában adott választát, melyben a miniszter már ismert álláspontját jelezte.

Az ülés vége 1 1/2 órakor.

A villamos vasut — a közgyűlés előtt.

— Az ad hoc bizottság jelentése. —

Sokan azt hiszik, hogy a villamos vasut ügye holnap a közgyűlésen, ékes díkezők után, elérkezik az utolsó állomáshoz a kivétel előtt s nem marad más hátra, mint a kereskedelmi miniszter kegyes jóindulatát kinyerni arra, hogy hagyja jóvá a közgyűlés határozatát.

Erősen hisszük, hogy nem így lesz. A közgyűlés nem az ad hoc bizottság, s a városelőnyére, nem siet át a kérdésem.

Igy aztán el lehetünk készülve még egy néhány ülésre, a melyen a villamos építését meghányják vetik. Nem baj; csak a városnak lesz belőle haszna.

A nagy bizottság tegnap délután tartott ülésének lefolyása a következő volt:

Jelen voltak: dr. Bulyovszky József polgármester elnökle alatt Mezey Mihály, Száhländer Károly, Hoványi Géza, Guttmann József, Huzella Gyula, Dus László, Rendes Vilmos, dr. Molnár Imre, Kunz Gusztáv, Bozóky Béla, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Janky József, Farkas Izidor, Schöpfung Ágoston, Beczkay Lajos, dr. Radó Ignác, Rácz Mihály, Milibák József, Ragány János, Hlatky Endre, Bordé Ferencz, id. Rimanóczy Kálmán ifj. Rimler Károly, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Déry János, dr. Várady Zsigmond, dr. Kornstein Lajos, Pallay Lajos és Kalmár Lajos jegyző.

Az ülés megnyitása után felolvasták az ad hoc bizottság működéséről előterjesztett jelentést.

Részletesen ismerteti a szombati tárgyalás mozzanatait, a melyről részletesen irtunk. Bejelenti a bizottság, hogy a közúti adott beajánlatot az egységes szerződés-tervezet alapján, míg a budapesti társulat szóbeli tárgyalás

elrendelését kéri, hogy némi felvilágosításokat nyerhessenek.

Az ad hoc bizottság tudvalevőleg nem adott helyet a budapesti társulat kérelmének, hanem egyszerűen összehasonlítást tett a közúti vasut újabb, tagadhatatlanul előnyös ajánlata és a budapesti régebbi ajánlata között s a részletes jegyzőkönyvi felvételre egy öt tagu bizottságot kéri fel.

Beterjesztette most az ad hoc bizottság az összehasonlítás eredményét. A legapróbb részletekig kidomborítja ebben, hogy mi az előnyös a közúti vasut ajánlatában, s mi nincs a budapesti ajánlatban. Ügyes, körmönfont munka, sűrű egymásutánban emlegeti, hogy »erről a budapesti nem szól«. Hogy aztán nem minden tekintetben felel meg a valóságnak, az más kérdés. A mumus az volt: »a budapesti nem«. Mintha elakarták volna riasztani még a gondolatot is, nehogy valaki keresse mi van előnyös a budapesti ajánlatban.

Tényleg van egy pár előny a városra a közúti ajánlatában. Így a villamos telep helyéért 150,000 koronát ad; s ha a sertésvásártért kapja meg, a közúti vasut nagypiaczi teher pályaudvarát eltakarítja. A megváltást már 20 évtől számítja stb.

A jelentés után felolvasták a közúti vasut megbízottjai által tett magyarázatot, a melyben az ad hoc bizottság kifogásait teljesítendőnek ismerik el.

Hoványi Géza rámutat a bizottság jelentésében levő tévedésekre. Így nem felel meg a valóságnak, hogy a budapesti társulat csak a járványkórház telkéért hajlandó a 100,000 koronát megadni, holott ajánlatát bármely telepre tette a társulat.

Farkas Izidor nagyon megfontolandónak tartja, hogy vitassák meg, a sertésvásártért oda adhatja-e a város, mert a nagypiacz-téri teheráru állomás elhelyezése fontos volna a városra.

Dr. Molnár Imrének nem imponál az ad hoc bizottság jelentése, hogy előnyösebb a közúti vasut ajánlata. Lehet, hogy a budapesti még előnyösebb ajánlatot ad be s ezért a kért szóbeli tárgyalást meg kell engedni.

Hlatky Endre korábban szintén ilyen nézetben volt, de most ellenzi a szóbeli tár-

Fájdalmas köhögési roham szokította félbe a haldokló szavait, melyeket alig hallhatólag tovább folytatott.

Sokat kellett még elmondania mielőtt a vasutak és indóházak zaja véget vetett volna beszédének.

— Nyusd kezéd Fea! Ugy tetszik nekem, mintha kiesnék a gondolábol . . . oh! borzalom! a tenger hideg habjai közé . . . úgy szerettem volna meghalni itt, de a jó Isten nem részesítette ezen kegyelmében. Lehet, hogy ő határozta el, hogy ezen utazást megtegyem, hogy halálomat gyorsítsam, megszabaduljak egyszer a fájdalom gyötrelmeitől. Oh Fea! mióta, oh mióta várom már a véget? Öt hónap, öt borzasztó hónap . . . Emlékszel-e, midőn egy virágokkal feldisztított csolnokon megérkezék holtteste? úgy jött akkor, hogy kirohanjak és teljes erőmből kiáltsak: Ó az enyém, igen most az enyém, mert utolsó sóhaja örökre elrepült! Oh temessetek egy helyre vele . . . De akkor sem volt jogom felette; ő a másé volt! . . . És hallgatnom kellett, mert máskülönb hűtelennek, csalónak mondotta volna a világ! Saját életem árán kellett őt enyémmé tennem. Vajjon te is hiszed, hogy a halál nem adta őt vissza nekem, egyedül nekem? A siron túl annak a nőnek nem volt már többé joga felette.

Emlékszel-e Fea, mint mondtam mindég: csak még egyszer akarok szép lenni, az ő menyegzőjén, igen az ő menyegzőjén, hogy a világ ne beszélhessen rólunk. És azt a nőt, őt akartam látni, tudni akartam, vajjon boldoggá teheti-e . . . És most minden elmúlt. Semmi

sem létezik már, semmi. Ártalan szerelmemen kívül . . . Egy vagy két óra múlva az is örökre az égbe száll . . .

A hold fényesen világítja meg sovány átlátszó alakját; úgy hasonlított egy mécseshez, melyből már fenéig kiégett az olaj s csak néha-néha ad még bágyadt fényt.

— Az Isten nem engedte meg, hogy menyegzője napját lássam és azt a nőtsem kellett látnom. Sirt ő is halálakor . . . én nem sirtam, nem, de meghalok. A nő szerette, oh! igen szerette. Vajjon ő is szerette őt? . . . Mikor e gyűrűt adta, tudtuk mind, a ketten hogy nem lehetünk egymásé és szent örök barátságot fogadtunk. Hazugság lett volna! Vagy nem volt hazugság? Ő talán szerette? De Fea! hogyan szerethet valaki kétszer?

Ismét erős köhögési roham. — A haldokló vére megpirosítja nővére zsebkenőjét; oly feketének tetszett a holdvilágnál.

— Oh Fea! úgy fázom! Ugy fázom! Ugy mondták, hogy meleg éjjelünk lesz . . . meleg! Hogy lehet meleg? . . . Nézd, körmeim mily kékes-feketék . . . Ha ő élt volna, nekem sem kellett volna meghalnom, és éltem volna tovább láttam volna őt minden nap s mondtam volna saját magamnak: nem! nem szerettem. A büszkeség tartotta volna bennem az életet . . . Oh! képzeld, mily kín!

Reszketett.

— Oh! testvér, ne sirj, hanem örvendj, hogy megszabadulok az élettől. Oly nehéz volt kezdetől fogva sötét, keserű napok, tettetés, veszekedés és szomorúság a mennyi csak kell! Egyedüli fényes pont ezen felhők közepette:

volt Ő. S aztán minden elenyészett, a mély sötétségben . . . Most jön, közeledik a határ nélküli világosság! Ne, ne sirj testvér, hanem örvendj és üdvözlj. Mi? Nem szeretsz te annyira, hogy örvendj érettem. Esküdjél meg, hogy halálom óráján mondani fogod: Köszönöm neked Uram Istenem! . . . Hogy hangom volna egy »Halleluia«-t énekelnek az égnek, melyre megindulnának még a tenger hullámai is. . . Mert kimondhatatlan fájdalomaimmal megszereztem részem az égben . . . Most látom, hogy nyitva áll előttem. . . És te nem akartad hinni, hogy úgy szeretem, meg halok érte! . . . Fialat voltál testvér és nem tudtad mit tesz az: szerelem! Ha valaha Amor feléd száll, nyisd ki szivedet és hadd őt betérni oda, ha mindjárt szét marcangolja is azt. Mert mi lesz akkor! Szived úgy lehet bevégezte utját a földön! . . .

A haldokló hallgatott egy pillanatig s aztán folytatá:

— Most azonban Fea, nézd az öreget, ki ott ül; foglald a helyemet mellette; légy minde nekem és testvéreinknek; adj tanácsot, vigasztald, buzdítsd testvéreinket; légy barátnőjük. Ne ints tagadólágg fejeddel! Van elég erő. Most csak egy kis gyengeség fogott el; láttalak azonban hosszú betegségemben. Erős vagy, Fea. Kis testedben lakozik azon erősség, melynek semmi sem nehéz, semmi sem lehetetlen! Hozzá voltak szokva, hogy engem maguk mellett lássanak; ügyelj, hogy ne érezzék az irt, melyet magam után hagyok. Melletted leszek testvér és bátorítani foglak. . . És Fea, csak a te kezeld fogják le szememet . . . tudni fo-

gyalást. Meghallgatták, hogy mire akar a cég képviselője felvilágosítást, s azok lényegtelen dolgok voltak. Más oka van a budapestinek, hogy nem adott be ajánlatot, annak két oka lehet; vagy nem volt készen az ajánlatával, vagy ki akarta tudni, hogy milyen a közuti ajánlata. Hiszi, hogy a budapesti még ad be a közgyűléshez újabb ajánlatot s akkor nem adná ő sem a közutinak, hanem meghallgatná azt. Ma kétségtelenül a közuti az előnyösebb. Ellene van a halasztásnak.

Dr. Molnár Imre ismételve felszólal. A budapesti cég ajánlatából teljes komolyságot látott arra, hogy szerződni akar. Az ad hoc bizottság nem helyesen járt el, mikor nem adott alkalmat, pl. 10 napot a szóbeli tárgyalásra.

Hoványi Géza az igazság érdekében szólt fel. A budapesti legelőbb kész szerződést adott be, míg a közuti csak vázlatot, akkor egységes tervezetet állítottak igen helyesen össze. Nem képviselője a budapestinek, de hiszi, hogy komoly ok, az idő rövidsége tartotta vissza az ajánlat beadásától. Ismét felmenti, hogy az ad hoc bizottság jelentésében hol és minő valótlanosságok vannak. — Összehasonlításnak helye nem volt, mert nem volt mit összehasonlítani. Egyszerűen bejelentették volna, hogy mi az előnye a közutinak. Hogy a közuti ajánlata sem teljesen korrekt, mutatja az, miszerint két nappal később már magyarázatot kellett adni az igazgatónak. Ajánlja, hogy ne vigyék még az ügyet a közgyűlés elé.

Felszólaltak még Hlatky Endre, dr. Radó Ignác, Kun Gusztáv és Milibák József.

A többség végre elfogadta az ad hoc bizottság ajánlatát. Ehhez képest a közuti vasut ajánlatát, mint előnyösebbet terjesztik be elfogadás végett a holnapi közgyűlés elé.

Nagyvárad város közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, holnap csütörtökön délután tartja rendszeres közgyűlését.

A tárgysorozat elég hosszú, de alig né-

hány kiválóbb fontosságu van közte. Legérdekesebb a villamos vasut építésének ügye.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi január hó 13-án esetleg folytatva, mindenkor délután 3 órakor, a város-háza tanácstermében tartandó közgyűlésén következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. Belügyminiszteri jóváhagyás a járvány-kórházi felügyelői állás kinevezése iránt keletkezett közgyűlési határozat tárgyában.
3. A honvédelmi m. kir. miniszter leirata, a honvéd hadapród iskoláknál létesített alapítványi helyekről kiállítandó alapító oklevél tárgyában.
4. Az állandó bíráló választmány megalakítása.
5. A számon kérő székbe két tagnak választása.
6. A tanács előterjesztése, a kereskedő tanoncz iskola jelenlegi jogviszonyának megszüntetése iránt.
7. Nagyvárad város legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak 1898. évre megállapított névjegyzéke.
8. Az igazoló választmány jelentése, a várad-váraljai választó kerületében megejtett választás eredményének igazolása tárgyában.
9. A központi választmány jelentése az országgyűlési képviselő választók 1898. évre összeállított állandó névjegyzéke tárgyában.
10. A tanács előterjesztése a vámkezelés eredményéről.
11. U. a. véleményes előterjesztése, a villamosvasut létesítésére beérkezett ajánlatok tárgyában.
12. U. annak előterjesztése, a felerészben árvaházi alapot képező Fábán-féle ház eladása iránt.
13. U. annak előterjesztése, a nyomtatványok egységi árjegyzése tárgyában.
14. U. annak jelentése özv. dr. Rednik Józsefné kegydíj és neveltetési pótlék iránti kérvénye tárgyában.
15. U. annak előterjesztése, Feldman Jakab uszodatulajdonos bérlet meghosszabbítási iránti kérvénye tárgyában.
16. U. annak javaslata Zólyom megyének: az 1848-ik év 50-ik évfordulója megünneplése iránt megküldött átirata tárgyában.
17. A város részére szükséges tűzifa szállítására vonatkozó szerződés.
18. Feldman Izidor szerződése a szikviz fogyasztási adóra vonatkozólag.

19. Veress Tógyer és Mihály földbérleti szerződését.

20. Sléizinger Fülöp szerződése, — a várban levő és városi tulajdont képező épületekre vonatkozólag.

21. Krugstein Izidor szerződése a petróleum szállítására vonatkozólag.

22. Grósz Dezső gyaloghídvám bérlő, bérléengedés iránti kérvénye.

23. Zách János hídbérlő bérléengedés iránti kérvénye.

24. Guttman Albert és Windisch Márton földbérlet átruházás iránti kérvényük.

25. Guttman Albert és Márton György földbérlet átruházás iránti kérvényük.

26. Atyim Péter és Iványi István földbérlet átruházás iránti kérvényük.

27. Herpán Sándorné köztérre vonatkozó szerződése.

28. Waldman Lajosné köztér használatra vonatkozó szerződése.

29. Tóth Mihályné Szemkovic Anna születési oklevele.

Miről, midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszerűsítve tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyváradon, 1898. január 11-én.

Rácz Mihály,
főjegyző.

Előfizetési felhívás.

Negyedik évfolyamába lépett a **Tiszantul**. A nagy közönség megismerte, megszerette és felkarolta a lapot. Nincs szükség azért hosszas programra.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk helyeselni és támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekei-

god, ugy-e . . . igen? tudni fogod . . . te mindent tudsz . . . Üdvözlj mindenkit, . . . csókolj meg tatát, testvéreinket. Üdvözlj a cselédeket . . . Én imádkozni fogok mindenkiért.

A gondola megállott.

A sötéttségben az indóház magasra emelkedett és betakarta árnyékával az ott várakozó utasokat, valamint azokat is kik most lépték át a lépcsőt az éj sötétjében.

Csak a haldokló arca és mellén keresztbe tett kezei fényltek márvány fehérségükkel a sötéttségben.

Lehunytá szemeit. — A négy testvér vitte az ágyat. Az a sugár növésű atyja vállára támaszkodva ment, kinek szemei minduntalan megteltek könnyel. Az öreg lehajtá fejét, hogy arca nem látszott és hallgatag követte a betegét.

Az emberek meghajolva vették le kalapjukat, mert mindnyájan azt hitték, hogy halottat visznek.

Magyar könyvtár.

(Uj sorozat.)

A Lampel-féle udvari könyvkereskedő cég által Radó Antal szerkesztésével megindított vállalat újabb 5 füzetet bocsát a könyvpiacon. Szemen szedett kötetek ezek a hazai és külföldi irodalom klasszikus és értékesebb modern termékeinek; — mindannak a szépnek és érdekesnek, amit az emberi szellem az irodalomnak teremtett. Örömmel adunk hírt a multkoriban az első kötetek megjelenéséről, üdvözlőlvén e vállalkozással az olesó és jó köny-

vek eszméjének nálunk oly régóta várt megvalósulását. Kétszerez az örömrünk most, mikor az eredményről is hírt adhatunk. Ezek a csinos, tiszta nyomású füzetek már tetszetős külsejükkel is hivatvák kiszoritani a német Reclam-füzeteket, melyeknek czélját kívánja irodalmunkban megvalósítani a Magyar Könyvtár. Kiváló írók szolgálják a vállalatot, mely ime új sorozatával programját folytatólagosan megvalósítja.

Az első tíz füzet mellé járulnak: a 11—12. számok Arany János válogatott balladájából, melyhez Riedl Frigyes, a költő életrajzában kitűnő írója irt bevezetőt. Az iskolában léptenyomon szükség van ily kötetre, mely irodalmunk e klasszikus alkotásainak szellemébe belevezessen, hogy az ismerni kívánó fiatal elmének kincsévé váljék az, amivel a velők való tüzetes foglalkozás nyujt. De nem szívesen forgatjuk-e mindnyájan ezeket a szépséges költői alkotásokat, melyek a ballada Shakespearejét minden idők első mesterévé avatják.

A magyar műprózának, a prózának megnyilatkozó magyar kedélynek, szívnek, közvetlenségnek ritka példái Petőfi Sándor Uti rajzai (14. szám.) A költő bejárja az ország egynémely vidékét; megfordulva itt is, ott is, éles tekintete jól meglátja a város, a vidék karakterét; a humor arany derűje szűrődik át élete e komor napjain és utirajzait, mintegy önletrajzává avatják.

A Magyar Könyvtár sorra be fogja mutatni kisebb és jellemző alkotásait a modern irodalom kiválóbb elbeszélőinek. Ezt a sorozatot kezdi meg az Olasz elbeszélők tára, (13. szám), melynek apróságait Radó Antal mintaszerű magyar átültetésében élvezzük. Farina, Verga, Serao, De Amicis novelláit olvassuk ebben az első kötetben, melyet követni fog több, a modern Olaszország kiválóbb elbeszélőit bemutató. A francia szinpad új korszaka, Dumas Sándor Kamiliás hölgyével kezdődik. A romantikus dráma béklyóitól megszabadult szinpad első hatalmas lélekzetvétele ez, irányítója további fejlődésnek. Ezt a világhírű színművet, Szemere Attila fordításában közli a Magyar Könyvtár, abban, mely a nemzeti színház műsorán is szerepel. Az ujkori magyar elbeszélő-irodalomnak igen kedvelt alakja Szomaházy István. Poetikus, finom vonásokkal magrajzolt történetei a magyar novellairás java termékei. Tőle Légyott hármában és egyéb történetek czimen kapunk egy jó kötetre való apróságot. (16. szám.)

Az új füzetekhez sorakoznak rövid idő múlva Shakespeare bájos drámai regéje a Szentivánéji álom, Arany mesteri fordításában; Rovetta nálunk is nagy sikerrel adott Becse telenek cz. drámája; Murger híres Bohéméletje és egy kötet novella a francia irodalom java termeléséből Ambrus Zoltán fordításában.

Szóval a Magyar Könyvtár beváltani lát-szik programját és a megvalósuláshoz fűzött reményeket.

Az egyes számok, 15 krjával, valamint előfizetések 6 füzetre 90 krral 12 füzetre 1 frt 80 krral a kiadóhivatalban (Andrássy-ut 21) és minden hazai könyvkereskedésben megszerezhetők.

nek védelme a nemzetközi tőke tulajdonosai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szociál-demokraczia jogtalan követelése ellen — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kimélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld és a vidék eseményeiről idejében, híven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Lapunk előfizetési ára újévtől kezdve 2 frttal magasabb lesz ugyan, de még mindig olcsóbb bármelyiknél.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. Negyed évre 3 forint.

A „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 16. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Szombati István: »Arany Toldija« d. e. 11—12-ig.
1898. jan. 23. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Tóth Mihály »A festékanyagokról«, — kísérletekkel.
1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Türr Lajos »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

- » 13. Városi közgyűlés.
- » 16. Az ipartestület táncestélye a Sasban.
- » 18. Harmadik jogász estély a Zöldfában.
- » 22. Tiszti estély.
- » 26. A »Katholikus Kör« táncestélye a Zöldfában.
- » 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.
- » 30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 1. Városi bál a Sasban.
» 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
» 6. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában.
» 19. Tiszti estély.

Felkérjük t. előfizetőinket, kiknek előfizetése az év végén lejárt annak mielőbbi megújítására, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjék.

* Személyi hir. Dr. Hoványi Gyula jogakadémiai tanár Budapestről, hol az autonómiai 27-es bizottság tárgyalásain vett részt, — tegnap este Nagyváradra érkezett.

* Vasárnapi népszerű felolvasások. A város több előkelő vezérférfiainak közreműködésével a téli hónapokban (kísérletekkel és bemutatásokkal egybekötött) népszerű előadások rendeztetnek az irodalom, történet, alkotmánytan köréből, társadalmi és politikai kérdésekről. Ezen előadások feladata tudományos színvonalon álló népszerű előadások által az általános

műveltségét előmozdítani. Az előadások díjmentesek s a községi polgári iskola helyiségeiben tartatnak. Az előadás tárgya 1898. jan. hó 16-án vasárnap délelőtt 11—12 óra közt: Dr. Szombathy István Arany »Toldi«-ja.

* **Próba-járda.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához egy kérvényt intézett Wallerstein Máttyás helybeli aszfalt gyáros. Kéri, hogy a czég belfeljárta által föltalált és a M. K. szab. hivatal által szabadalmazott aszfaltjából mintát készíthessen valamely kisebb területen, hogy anyagja kifogástalan voltát bemutathassa. Megjelöli árait is, melyek az eddigi aszfalt áraknál jelentékenyen olcsóbbak és mellékelve bemutatja Deés város bizonyítványát, mely az aszfaltot kifogástalannak mondja.

* **Diszes esküvő.** Nagy János helybeli törvényszéki jegyző vasárnap vezette oltárhoz Berettyó-Ujfaluban Kerekes Vilma kisaszonny, Kerekes József berettyó-ujfalui földbirtokos bájos és nagyműveltségű leányát. Az esküvőn jelen volt az egész környék intelligenciája.

* **A hadsereg és a szociálizmus.** A mult esztendőben történt Magyarországon először, hogy a hadsereg nyíltan állást foglalt a szociálizmus ellen, úgy hogy megvonta a katonazenekezeket az olyan vendéglősöktől és kávésoktól, akik helyiségeiket tanácskozás végett átengedik a szociálistáknak. Az idén folytatódik ez az állásfoglalás. A hadtestparancsnokság ugyanis megtiltotta, hogy a katonák a Continentál-kávéházba bekukkantsanak, mert ebben a kávéházban a szociálisták néhanapján gyűléseket tartanak.

* **Villamos vasut az ősi-i állomáshoz.** A Nagyvárad közúti vasut részvénytársaság még meg sem kapta a nagyvárad villamos vasutára az építési engedélyt, már is az ősi-i állomáshoz vezetendő villamos vasutára kért engedélyt. A kereskedelmi miniszter megadta a társaságnak az előmunkálati engedélyt az építendő huszáraktanyától az ősi-i vasutállomáshoz vezetendő villamos vasutára. — Sajátságos, hogy a részvénytársaság annyira ellene volt mégis annak, hogy a vámbázig építse ki a városi villamos vasutat.

* **Virág Sándor a vigszínházban.** Kiss Rezső törvényszéki albirónak szindarabját a »Virág Sándor«, a mely a nyáron a helybeli színpadon volt előadva mint értesülünk a budapesti Vigszínház igazgatósága felvette az előadandó darabok közzé és már a legközelebb a szerepeket is ki fogják osztani, úgy hogy valószínűleg még a jövő hónapban színre kerül. A vigszínház igazgatósága evvel a tétellel elismerte a fiatal jeles író tehetségét, a ki elérte azt, hogy legelső darabját előadják Pesten. Kiss Rezső a darabon az előadás után még dolgozott, a jeleneteket élénkebbé, változatosabbá tette és némileg meg is hosszabbította. A darab sikeréről majd idején bővebben fogunk referálni.

* **Tolonczok — a magtár-épületben.** Nagyváradon a tolonczház építésének ügye elérkezett a megvalósítás elé. A 30,000 frtba kerülő építkezés jóvá van hagyva; az állam 10,000 frt hozzájárulása bár a város pénztárában van. — Nagy gondot okoz most azonban a városi tanácsnak az a kérdés, hogy a mostani dolgozóház helyére felépítik a tolonczházat hol helyezik el a tolonczokat. A tanács azt tervezte, hogy a tűzraktanya felépítése folytán kiürült fűzeséri laktanyát a Korona mellett felhasználhatja erre a célra. A katonai parancsnokság azonban értesítette a várost, hogy a fűzeséri laktanyára továbbra is szükség van s fizetni fogja érte a bérösszeget. A kiürített laktanyában ugyanis egy pótkeretet fog elhelyezni.

— Most tehát más alkalmas helyiségről kell gondoskodni. Felmerült az eszme, hogy nem volna-e alkalmas az építés tartamára, a tolonczokat a városház mellett levő magtár egy részében elhelyezni. A főmérnök fog ebben véleményét mondani.

* **Temetés.** Tegnap temették nagy részvét mellett özv. Darvasy Sándorné urnő hült tetemeit. A korona-utcai gyászháznál nagy résztvevő közönség volt jelen a végtisztességen; a városi tisztikar dr. Bulyovszky József polgármesterrel, az ügyvédi kar számos tagja stb. — Sulyok István ev. ref. lelkész szép megható imát mondott a koporsó felett, mely után kivonult a gyászmenet a temetőbe. — A diszes temetést Germán Károly Kegyelet temetkezési intézete rendezte kiváló pontossággal.

* **Agyonnyomott gyerek.** Az elmúlt éjszakan Markovits Márton helybeli lakosnak az öt hetes kis leány gyermekét a dajkája Pór Vilma alvásközben véletlenül agyonnyomta. A rendőrség ennek következtében a gyilkos dajkát letartóztatta s a gyermeket pedig felbonczoltatta. A hivatalos bonczolás megállapította, hogy a gyermek halálát a dajka vigyázatlansága okozta. A vigyázatlan dajkát már át is kísérték az ügyészséghez.

* **Aki nem akar a szülővárosában csalni.** Egy toprongyos kinézésű fiatal embert vittek be a rendőrök tegnap a kapitány elé, egy ismert csavargót, a kinek a fényképe kiván szegzeve a rendőrségnél. A fiatalnak az a foglalkozása, hogy városról városra kóborol és akit csak tud, becsap, eladva neki a réz gyűrűt arany helyett, persze olcsón. A helybeli rendőrök megösmerték Nótth Sámuel és elfogták, oda állították a kapitány elé. Nótth nagyon méltatlankodott ezen eljárásért, mert mint mondta őt nem vinné rá a lelke, hogy szülővárosában csaljon. Nem csalni jött ő ide, hanem az édes anyjának hozott pénzt, amit össze gyűjtött, mert az anyja nyomorog. A kapitány mivel Noth itt semmit sem követett el szabadon engedte annyival is inkább, mert megígérte, hogy még ma eltávozik Váradról.

* **Hüségese cseléd.** Schneken dorff Bertalanné nagypereczes-utcai lakos, tegnapelőtt egy cselédleányt fogadott meg, Demján Sárát. A leány amint látszik az új helylyel nem volt megelégedve és még az nap este megszökött, azonban előbb ellopott gazdájától több darab fehérneműt és tiz üveg befőttest. Schneken dorffné a lopást azonban rögtön észrevette és jelentést tett a rendőrségnek. A rendőrök a leányt tegnap meg is találták a téglavetőben, a lopott fehérneműt azonban már nem lehetett megtalálni, míg a befőttes lopását beismerte, de azt mondta, hogy azokat már megette. A rendőrség a leányt már át is kísértette az ügyészséghez.

* **Betöréses lopás.** Gaspárik Pál tenkei püsp. uradalmi erdősz. irodái helyiségébe f. hó 8-án éjjel ismeretlen tettesek az ablakot kifizetve betörték s az író asztal fiókjait feltörték és az abban levő 120 frtnyi készpénzt elvitték. A fiókban levő irományokat az irodában szana széjjel szórták, azonban azokból semmit nem vittek el. A tetteseket a tenkei csendőrség nyomozza, azonban ez ideig semmi nyomra nem találtak. Az irodában levő wertheim szekrényt, melyben pár ezer forint készpénz volt, felfeszíteni még csak meg sem kísérelték. A fenyőfa író asztalt, melyben a 120 frtnyi pénz volt, nagyon megrongálták: erős vésővel dolgoztak.

Agyonforrázott gyermek.

Alig mulik el nap, hogy valahonnan a megyéből ne értesüljünk valami szerencsétlenségről, amelynek az áldozata rendszeren egy-egy gyermek.

Legujabban mező-telegdi tudósítónk adott hírt egy ilyen esetről.

Tegnap történt, hogy Barta Ferencz és neje Egri Erzsébet eltávoztak hazulról, kis gyermeküket a két és fél éves Ferencz et bezárták a konyhába és magára hagyták. A gyermekre senki sem vigyázott, aki azután szabadjára mászkált a konyhában. A gyermek eleinte csendes volt, később azonban már megunt a dolgot és multság után nézett. A tűzhelyen nagy fazekakba viz volt feltéve, hogy melegedjen s a gyermek kíváncsi volt, felállott egy székre és úgy nézte, hogy hogyan forr a viz. A gyermek azonban a széken nem állott biztosan, úgy, hogy egyszer csak megbillent a szék és a gyermek esni kezdett. A fiú ekkor szerencsétlenségére megfogta az egyik fazekat, azzal akarta az egyensúlyt vissza állítani, azonban e helyett magára rántotta a fazekat és a forró viz rá ömlött és az egész testét összeégette.

A gyermek sírására oda jöttek a szomszédok, akik azután a gyermeket gondozás alá vették, azonban rajta már többé nem lehetett segíteni, mert mire a szülők haza jöttek az égési sebek következtében már meg is halt.

Az előjáróság a nyomozást azonnal megindította, a kis hullát felboncolták és a boncolás kiderítette, hogy a gyermek halálát az égési sebek okozták.

A gondatlan szülőket letartóztatták, azonban a kihallgatásuk után ideiglenesen szabadlábon hagyták. Ez ügyben a további vizsgálat folyik.

EGYESÜLETEK.

Visszautasított alapszabályok. A nagyváradai építő-iparos munkások a tavasszal gyűléseket tartottak s érdekeik megvédése czéljából elhatározták, hogy szakegyület alakítanak. Az a hír terjedt el azonban, hogy a szociális eszmék igen jó melegágyra találnak az egyetlen, s ezért a nagyváradai ipartestület felterjesztésében kérte az alapszabályok elvetését. Tegnap azzal érkeztek le a minisztertől az alapszabályok, hogy azokat nem hagyja jóvá, mert van Nagyváradon elég egyesület, a közművelődés előmozdítására.

ZENE és MŰVÉSZET.

A Haynald-féle egyházi zenészsztöndij. Azon évi 300 forintos és 3 egymás után következő évben esedékes egyházi zenészsztöndij, a melyet boldog emlékezetű Haynald Lajos dr. kalocsai bibornok-érsek az uralkodó pár menyegzőjének, valamint az ő belső titkos tanácsosi kineveztetésének 25-ik évfordulója alkalmából tett, ez év kezdetével ismét esedékessé vált.

Az ösztöndij kamatát képezi a boldogult bibornok által az egyházi zene előmozdítására tett s a vallás-és közoktatás ügyi miniszterium kezelésére bízott alapítványnak.

Ezen ösztöndijra pályázhat minden magyar honosságu oly egyén, aki az egyházi zenében jeles eredményt tud felmutatni, — a mit természetesen az által fog leginkább igazolni, ha a pályakérdést megoldja.

A pályázatot a tegnapi hivatalos közli s abból közöljük a következőket:

A pályázóktól kívántatik: a boldogságos Szűz Máriáról szóló *Magnificat* cz. dicsőítő ének teljes és csonkítatlan megzenésítése, még pedig a XVI. századbeli *Capella* modorban, hatszólamu négyes karban.

A pályázók okmányokkal bizonyítsák életkorukat, vagyoni helyzetüket, s a zenében elért haladottságukat. Jelöljük meg továbbá a pályá-

zók azon útát és módját, amelyen a kért ösztöndiját a maguk tovább-képzésére felhasználni akarják.

Az ösztöndijra vonatkozó pályázatok bezárólag folyó évi márczius hó végéig a kalocsai érsek úrhoz intézendők.

Az ösztöndij élvezete az 1898. évi január hó 1-étől kezdve 3 egymás utáni évre terjedhet, sőt — kivételes esetekben — továbbra is meghosszabbítható

Az ösztöndij adományozását a vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszterium és a kalocsai érsek ur által kijelölt szakbizottság meghatalmításával, maga a nevezett érsek ur gyakorolja.

Palmay Nagyváradon. Rövid, szűkszavú értesítést kaptunk: »Van szerencsém b. tudomásukra juttatni, miszerint Palmay Ilka f. hó 18-án a Fekete Sas termében dalestélyt rendez. — A jegyek nálam kaphatók. — Kiváló tisztelettel: ifj. Berger Sámuel. —» Haték véletlenül közbe nem jön valami váratlan akadály, ritka műélvezetben lesz része a nagyváradai közönségnek. A mint értesülünk, az egész hangverseny énekszámokból fog állani, a diva énekszámjaiból. Részletes műsort legközelebbi számunkban adunk.

TANÜGY.

Az alsófoku kereskedelmi iskola sorsa. A miniszter nem hajlandó a nagyváradai kereskedő tanoncziskola ügyében semmi engedményt tenni a városnak, hanem szigoruan követeli, hogy még e hó végével az ipariskolai bizottság hatásköre alá vétessék a kereskedelmi alsófoku iskola. Így február hó 1-től a kereskedő tanonczok a községi polgári iskola helyiségében nyerne oktatást s Szűts Izsó igazgató alatt fog állani az iskola.

IRODALOM.

Ungaria. Magyar-román szemle, szerkesztő Moldován Gergely, megjelenik Kolozsvart. A tanulságos tartalmu X. füzetben első helyen Dan értekezik a *Nyelvemlékek fontosságáról és a Voronecz-féle codexről*, a melyekben a román nyelvre vonatkozó legrégebb nyelvemlékek foglaloznak. Elbeszéli ezen nyelvemlék feltalálásának körülményeit. Nagy Géza a *Magyar viselet* czimű értekezésében a régi magyar ruházatát írja le. Szerinte a magyar nép viselete esakis a XIV. században kezdett határozott alakot ölteni, addig egyöntetűséget a viseletben hiába keresett az ember. R... a Petőfinek *Fürdik a holdvilág* czimű versét fordította románra sikerrel. A méret igazán nagyszerűen meg van tartva a fordításban. Vics Elek folytatja a mult füzetben megkezdett értekezését a *nyelv anyagról*. Azután Dedek Crescens Lajos ismert író tollából közöl a füzet egy érdekes történelmi mondatát a *hricsói kőszervesteről*. Azután Vics Elek a román nép azon szokásával foglalozik, hogy karácson estéjén házról házra minden ablak ajatt énekelnek. Egy pár ilyen éneket mutatványképpen közöl is. A magyar részben a szatmármegyei román nép szokásével foglalozik Marozsán. Hanem úgy látszik, hogy nem szatmármegyei Marozsán, ha pedig az, nem figyelte jól meg a tájzólásokat. Következtetései sok helyen helytelenek. Moldován Gergely folytatja a mult füzetben megkezdett értekezését a román nép uniójáról. Végezetül pedig Lorenzo fordításában közöl a füzet egy megható idillikus elbeszélést *Carmen Sylvától*. Románia költői ihlettséggel megáldott királynéjától. A szép leírást tárczarovatunkban közöljük. A füzetek könnyebb kezelése végett tartalomjegyzéket is csatolt a szerkesztő a jelen füzethez.

— **»Evangéliumi szakaszok magyarázata** czimű műveimből együttes kiadást boesátok a nyilvánosság elé. Teszem ezt részint a több oldalról

eredő szükség folytán, részint pedig azon czélból, hogy a római s a görög katolikus egyházban a köz-isteniszteleten felolvasatni szokott evangéliumi szakaszok összeegyeztését (concordantiáját) annál jobban feltüntessem. E kiadás egy kötetből és e kötet három részből áll. Első rész: »A gör. kath. egyházban vasárnapokon és változó ünnepeken a köz-isteniszteleten felolvasatni szokott evangéliumi szakaszok magyarázata különös tekintettel a római kath. anyaszentegyház köz-isteniszteletén felolvasatni szokott evangéliumi szakaszokra«, amint az feltalálható az 1894-iki kiadásomban. Második rész: »A görög kath. egyházban állandó ünnepeken a köz-isteniszteleten felolvasatni szokott evangéliumi szakaszok magyarázata különös tekintettel a római katolikus anyaszentegyház köz-isteniszteletén felolvasatni szokott evangéliumi szakaszokra«, amint az fellelhető az 1896-iki kiadásomban.

A harmadik részben a görög katolikus egyház köz-isteniszteleten felolvasni szokott feltámadási, kinszenvedési evangéliumi szakaszok magyarázatát adom elő, különös tekintettel lévén a római katolikus anyaszentegyház köz-isteniszteletén felolvasni szokott evangéliumi szakaszokra; azután a mi Urunk Jézus Krisztus kinszenvedésének és feltámadásának rövid történetét mellékelem korrendi összefüggésben; a függelékben *mindenféle kérés szándékára*, nemkülönben *halottak szombatján* mondatni szokott szent miséken felolvasatni rendelt evangéliumi szakaszok magyarázatát tárgyalom. Ujat tehát csak a harmadik rész és a függelék tartalmaznak. A hatvan nyomtatott ivre terjedő mű f. évi május hónapban lesz elküldve; ára füzve 6 frt, aranyfűzővel 8 frt. Ungvárott, 1898. január 1. Ifj. Gébé Andor. theol. tanár.

A Vasárnapi Lapok pályázata. A Vasárnapi Lapok szerkesztősége pályázatot hirdet ódára, elbeszélésre, magyar dalzenére és ünnepi czimképre.

1. Oda 1848. dicsőítésére. Jutalma 100 aranykorona,

2. Elbeszélés a magyar társadalmi életből. Jutalma 100 aranykorona.

3. Magyar dal 1848 emlékére. Eredeti zenemű. Jutalma 100 aranykorona.

4. Czimkép (eredeti rajz) a Vasárnapi Lapok márczius 15-iki ünnepi számához. Jutalma 100 aranykorona.

5. A pályaművek, jeligével ellátott, lepecsételt levélben a Vasárnapi Lapok szerkesztőségéhez (Budapest, IX., Csillag-utca 12.) küldendők 1898. február 15-ikének déli 12 órájáig.

6. A pályaműveket ismert írók és művészek bírálják, kiknek névsorát közelebb közzétesszük.

7. A díjakat a legjobb műnek mindenestire kiadjuk.

8. A nyertes művek közlésének joga a Vasárnapi Lapoké.

— **A Vasárnapi Lapok** (Budapest, IX., Csillag-utca 12. sz.) A nagyszabásu külföldi képes újságokkal győzelmesen versenyző magyar illusztrált folyóirat régi álma irodalmunknak és közönségünknek. Ezt az álmat most teljes fényében megvalósítja a Vasárnapi Lapok czimű nagy képes hetilap, melynél szebb, díszesebb és gazdagabb illusztrált magyar lap még nem jelent meg. Hatalmas irodalmi, művészeti, társadalmi és közéleti iránya, dus tartalma, képeinek sokasága páratlan értékűvé teszi a Vasárnapi Lapokat.

A Vasárnapi Lanok most megjelent 2-ik számának tartalma a következő: Pásztor Árpád: Felhő. (Költemény.) Krudy Gyula: Sirató. (Elbeszélés.) Előfizetési felhívás. (A Vasárnapi Lapok előfizetési díja, egész évre 8 forint Budapest, IX., Csillag-utca 12. sz. alá küldendő.) XIII. Leó pápa. Kárpát Zoltán: Anna Vasziljevna. (Orosz elbeszélés.) A természetes gyógyítás. (Orvosi czikk.) Bolygó: Bálózás. (Szezon csevegés.) Z. Ö.: Az első bál. Szilveszter: A jégről. A nagy idők emléknaplója. Lázár Béla: Tornai Gyuláról. Cspike: A színészek fizetése. Gondolatok. Varsányi Gyula: Az utvesztett. (Költemény.) Gróf Vay Sándor: Régi vadászatok. A hét: Rendelet. (Kibocsájta a modern nők nevében, Kékvér.) Márczius fia. A Vasárnapi Lapok jutalomképe. A Vasárnapi Lapok pályázata. Személyi hírek. Udvari hírek, Hadsereg és hajóraj. Színház és zene. Irodalom. Képzőművészet. Halálozás. 1848-as képeinkhez. Sport és vadászat. Farsangi naptár. Szerkesztői üzenetek. Regénymelléletek: Szépség ő Felsege. (Eredeti illusztrált regény Sától.) Rudnyánszky Gyula: Márczius fia.

(Regény versekben Előhang. Eredeti illusztrációkkal). Képek: Itt a farsang! (Színes farsangi címkép.) Báró Dániel Ernőné. (Arczkép.) XIII. Leó pápa. (Arczkép.) Kossuth Lajos. (Arczkép.) Fazekas Dániel. (Arczkép.) A Népszínház cziczái. (Blaha Lujza Kúry Klára, s a népszínház összes művésznőinek czicza-képei.) Torna Gyula festményei: (A jónő. A Kaméliás hölgy. Herodes. Atelier-titkok. Hamis játszó.) A Március fia bekezdő képe. 1848-as emlékképek: Az első magyar felelős miniszterium. Kossuth czimere. Kossuth függönybe szövött képe. Bucsuja 1849-ben az országhatárán. Imája a kápolnai csatában elesettek elhantolásánál. István nádor megnyitja az országgyűlést 1848-ban. Bécsben készült selyemkendő Kossuth arczképével. A honi iparvédegyelet honi kendője.

Dr. Irinyi Tamás theologiai tanár, »Esketési beszédek« című sz. beszéd-gyűjteményét, mely hirveves francia és német szerzők nyomán van átdolgozva a főtiszt. lelkész kedő pap-ság szíves figyelmébe ajánljuk. 100 sz. beszéd. Függelékül aranyemnyegzői beszédek. A csinos kiállítású, 29 nagy nyolczadrétű ivre terjedő mű ára füzve (az árát előzetesen beküldőknek bérmentesen szállítva) 2 frt. Angol vászonba díszesen kötött példányok ára 2 frt 40 kr. A megrendelések a fordítóhoz, vagy a »Pázmánysajtó« címére intézendők Szatmárra.

Hivatalos közlemény.

Az ujonczok lajstroma közszemlén. Hirdetmény. A véderő törvényre vonatkozó utasítás I. rész 30. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy az 1898. évi ujonczozáshoz szükséges összeírás lajstromok a mai alólirt naptól számított 8 egymást követő napon át hivatali helyiségben (Fő-utca, régi kis városháza épület) közszemlére kitéve lesznek s ezen idő alatt bárki által megtekinthetők és a névtani kihagyás vagy téves bejegyzés, vagy a szolgálat kötelezettség tekintetében megengedett, valamely kedvezmény iránti folyamodványok ellen támasztandó kifogások vagy észrevételek elfogadtnak. Nagyvárad, 1898. január hó 8. K o m l ó s y, tanácsnok helyet.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: **Fráter Imre.**

2537. Szabó Sándor és neje — Bagosi Lajos s. t. — megváltoztatva.
2538. Dehelán Éva s. t. Dán Lázár s. t. — megváltoztatva.
2547. Somlyai András s. t. — Deutsch Mór — fölöldva.
2647. Öcsöd község Kuck M. és Tóbiás — rendelet.

Előadó: **Járosy Károly.**

2696. Szántó István — Dr. Fon Antal — helybenhagyva.
2698. Stein Sómuel — Dr. Berkovits Ferencz — rendelet.
2714. Kuthy Károly s. t. — Várnay Béla — rendelet.
2715. Kuthy Károly s. t. Várnay Béla — megváltoztatva.
2692. Goldstein Bernát — Venyike Mária — helybenhagyva.
2729. Altman Ferencz Ehrlich Ignác — rendelet.

Előadó: **Dr. Marienescu Athanas.**

2687. Keresztes István — Bohus Juliánna — helybenhagyva.
2693. Nagy Eszter — Kovács Dániel — vizsgálva.
2694. Votiszky Kamillia — Borsos János — helybenhagyva.
2695. Vékás Zsuzsanna — Bódi Janos — megváltoztatva.
2697. Kis Lajos — Puskás Juliánna — helybenhagyva.

Előadó: **Dobosy Alajos.**

2488. Szabó József neje — Jakab Károly — fölöldva.
2531. Todorán Éva — Borza Éva — helybenhagyva.
2563. Butár Ambrózi — Butár Juon — helybenhagyva.
2572. Bokár János — s. t. özv. Judrics Jánosné — megváltoztatva.

Előadó: **Czvek Kálmán.**

2348. Véghő Gellért s. t. felszólalási ügye — rendelet.
2349. Vas Antal s. t. felszólalási ügye — fölöldva.
2565. Arad megye gyámpr. Popa Gerarszin — helybenhagyva.
2557. Weiss Zoltán tulajdon jog bekebelezés — megváltoztatva.
2558. Cslky Kálmán s. t. Weisz Sámuel — rendelet.
2569. Mucs Meientie — Szucs Péter — megváltoztatva.
2596. Giba Mihály Barza Mihály — helybenhagyva.

Előadó: **Dr. Imrik Péter.**

2711. Margitta tkptr. — Baróthy József — helybenhagyva.
2659. Markucz Péter Osváth Demeter — rendelet.
2660. Markucz Péter — Gityn György — fölöldva.
2661. Markucz Péter — Puskás Gyorgye — helybenhagyva.
2662. Markucz Péter — K. Abrudán János — megváltoztatva.
2663. Markucz Péter — Osváth János — rendelet.
2664. Markucz Péter — Morár Miklós — fölöldva.
2668. Sontag Pál — Steininger és társa — helybenhagyva.
2386. Kurticsi rom. kath. egyház Török József s. t. — megváltoztatva.

Előadó: **Bócz Géza.**

3620. Szere Gligor hagyatéki ügye — helybenhagyva.
2640. Özv. Olasz Menyhértne hagyatéki ügye — helybenhagyva.

Előadó: **Nagy Ferencz.**

4296. Sebők Antal rablás — helybenhagyva.
4297. Sárközi András s. neje testi sértés — részben megváltoztatva.
4199. Ifj. Páncze József jogt. elajátítás stb. — részben megváltoztatva.
4105. Krisznyik Juon testi sértés — helybenhagyva.
4206. Lupán Maxin testi sértés — megváltoztatva.
4226. Moczokán Tódor sikkasztás — helybenhagyva.
4227. Tagadván Mihály testi sértés — fölöldva.
4242. Balog Péter közbiztonság — helybenhagyva.
4265. Rác Imre lopás — fölöldva.
4294. Pap János rágalmazás — helybenhagyva.
4216. Hanzsla Péter közegészség — helybenhagyva.

Előadó: **Urbán Adolf.**

4269. Mihaloczi Dezső lopás — helybenhagyva.
4220. Ticipy Alajos becsületsértés — részben megváltoztatva.
4306. Aszódi János becsületsértés — vissza-utasítva.
4310. Kurucz Károly vagyon rongálás — helybenhagyva.

Előadó: **Pojnár Dénes.**

3990. Gobocsi Lajos lopás — részben megváltoztatva.
4055. Szilágyi Lajos lopás — helybenhagyva.
4084. Végner Mihály lopás — rendelet.
4191. Argyelán Mihály hiv. hatalom visszaélés — megváltoztatva.

4247. Spitzer Izraelné sikkasztás — helybenhagyva.
4267. Nagy Zsigmond lopás — részben megváltoztatva.

Előadó: **Molnár Géza.**

4181. Szabó Juliánna lopás — részben megváltoztatva.
4085. Tripp Péter erőszakos nemi köz. — helybenhagyva.
4090. Herschar Jakabné becsületsértés — helybenhagyva.
4094. Popa Flóricza becsületsértés — megsemmisítve.
4095. Kiss A. Zsuzsa becsületsértés — részben megváltoztatva.

Előadó: **Dr. Gedeon László.**

2877. Buz Juon lopás. — részben megváltoztatva.
2971. Czitrom József sikkasztás — helybenhagyva.
4066. Jona Albert közcsend — helybenhagyva.
4068. Jakeb Ferencz lopás — fölöldva.
4075. Popovits János testi sértés — részben megváltoztatva.
4121. Rostás György testi sértés — rendelet.
4136. Bóné Mihály lopás — rendelet.
4140. Bajku Gábor testi sértés — helybenhagyva.
4144. Nagy János elgázolás — helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 3.

A szobajátók mind ébenfából voltak, a padozatot pedig kivétel nélkül faparkett képezte. Arannyal áttört bársony szőnyegek fedték a falakat és butorokat, melyeknek sok színei elkápráztatták a szemet. A butorok mind fekete színűek voltak, ez volt a szenátor ur izlése. Askán egy ballal összekötött magán lakodalmára készülődött.

Mialatt Kück, az öreg szolga és portás is egy személyben, lak csizmáit rendbe hozta s kevés olajjal fényeste dörzsölte s ruháját is megkefélte. Askán nyugtalanul járt-kelt a szobában. Kivett a mahagoni szekrényből egy tiszta vászon zsebkendőt s azután drága kölni vízzel fecskendezte meg azt, melyből néhány cseppet frakjának karjára és galléjára is cseppentett.

Kücknek még a dolgozószobába is utána kellett mennie, a hol némi zsebpénzt vett magához az íróasztal fiókjából s csak akkor állapodott meg egy kissé, ha a körülötte szorgoskodó Kück valami igazítani valót talált rajta.

Végre elkészült a műretek! Stendardo Askán kifogástalan alakban állott a kritikus szem előtt. Egész megjelenése örömmel töltötte el. A gondosan borotvált arczon aduzzadó egészség piros színe ömlött el, a szép izevű sűrű szemöldök alól felillant a sötét szemek tüze, a fehér ing és a lakkcsizma ragyogott a naptól s a frakk és a szépszabásu nadrág ki-elégítette a legpedánsabb bírálót is.

— Hát csakugyan benn voltak anyámék, ő és Felicita a városban, mondja csak Kück? — No persze, Askár ur. Sőt még azt üzenik Önnek, hogy ne felejtkezzen el arról a mulatságról, mely holnapután lesz odakin, délután 5 órakor!

— Igaz is az! Majd, hogy el nem felejtkeztem róla. S kik lesznek ott?

— A várkastélyból való urak és néhány család a városból.

Askán helyeslőleg bólintott. Mielőtt azonban hazulról távozott volna, némi habozás után kivett a zsebéből egy levelet s így szólott az öreg szolgálóhoz:

— Kück! Maga egy nagy szolgálatot tehetne nekem. Vigye kérem el ezt a levelet magával, de csak a dohány tőzsdében kézbesítse azt. Az illető egyén, már tudni fogja, hogy kinek szól a levél és aztán És itt Askán ujjával takarta el száját, jelezve hogy

halgatást kíván, mintha mondaná: »En bizom magában.«

Küek csak a fejével intett s olyan arcz-kifejezéssel kísérte azt, melyből ki lehetett olvasni, hogy ezt gondolja magában: »Légy csak nyugodt, hisz ugy is tudod, hogy mindent jól és tapintatosan elintéztek.« Midőn azonban Askán a vörös futó szőnyeggel borított márvány lépcsőkön végig haladt és a földszintre ért, Küek elkezdett magában beszélgetni: Egészen olyan mint testvére Fredericó! Nem tudnak meglenni kisebbszereű kalandok nélkül. S vajjon mi lett ebből a Fredericóból. Igazán kíváncsi vagyok a holnapi napra.

Másnap délben megjelent Arkán a tengerparti sétányon a délamerikai gőzösök kikötő helyén, hogy érkező testvérét fogadja.

Nagy embertömeg várta már a gőzös érkezését s midőn az közeledni kezdett a két testvér már messziről kendőlobogtatással köszöntötte egymást.

Nemsokára kiszállottak az utasok a hajóból. Általános tolongás, zaj és láрма keletkezett. A kátrányos hajórészekről és gépekből kiáradó erős szag csakhamar szétterjedt a levegőben és körülvette a jelenlevőket s mialatt a két testvér egymást viszontlátva gyengéden összelelközött, tekintetük önkéntelenül is a tarka kikötői képre tapadt s a sok égnek meredő árboczos hajókra — Azután élénken megrázták egymás kezét s miután Küek is felmászott a bakra, gyors ügetésben hajtattak a fősétány felé.

Frederico már utközben kijelentette testvéreinek, hogy az nap nem mehet át Dunkelbeckbe. Azt mondta, hogy fontos végezni valója van még, mert miután málhait a szülői házban lerakta s toiletjével rendbe jött, rögtön el kell intéznie valami sürgős ügyet. E végből táviratozni fog haza, hogy másnap a legelső vonattal érkezik Dunkelbeckbe.

Askán eleinte nem törődött a dologgal. Más tárgyakról csevegtek most egymással s csak mikor hazafelé közeledtek, huzakodott elő azzal.

Bosszantani fogja szülőit, — ugymond — ha mindjárt nem megy ki hozzájuk. De mi is hát a szándéka?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király Budapesten

Budapest, jan. 11. (Saját tud. táv.)
Ő Felsege február hóban székesfővárosunkba jön.

A katolikus autonómiai 27-es bizottság ülése.

Budapest, jan. 11. (Saját tud. táv.)
A katolikus autonómiai 27-es bizottság ma délelőtt 10 órakor a főrendiház tanácstermében gróf Szapáry Gyula elnök meghívására összegyűlt. — Megjelentek: Apponyi Albert gróf, Eszterházy Miklós Móricz gróf, Günther Antal dr., Györffy Gyula dr., Hornig Károly báró, Hortoványi I. dr., Hoványi Gyula dr., Ivánkovics János, Karsch Lollion dr., Marsowszky Endre, Mócsy Antal dr., Molnár János, Pásztély Jenő dr., Rainer Lajos dr., Rakovszky István, Répássy György, Sággy Gyula dr., Timon Ákos dr., Ugron Gábor, Vajda Ödön és Zichy Nándor gróf.

Szapáry István gróf, a kongresszus és a 27-es bizottság háznagya, tudatja a bizottsággal, hogy Szapáry Gyula gróf elnök, feleségének súlyos betegsége miatt Szalók-Taksonyról Budapestre fel nem

jöhetett s így a gyűlésen nem vehet részt.

Zichy Nándor gróf indítványára a 27-es bizottság közakarattal abban állapodott meg, hogy mindaddig érdemleges ülést nem tart, míg illusztris elnökük össze nem hívja a bizottságot.

Hoványi Gyula dr. indítványára azonban a beérkezett nyomtatványoknak, jelesen: *Emlékirat a katolikus autonómiairól* (Wlassics memoranduma) — *A magyarországi latin- és görög szertartású katolikus egyházak önkormányzatának szervezete*, (1871-iki elaboratum); A magyarországi lat. és gör. szert. egyházak *autonómiai tanácskozási rendszabályainak* kiosztását, illetve szétküldését egyhangulag elhatározták.

Az ülés 11 órakor ért véget.

A kormány emlékirata az autonómia ügyében.

Budapest, jan. 11. (Saját tud. táv.)
A kath. autonómia ügyében a kormány már kiosztatta az általa szerkesztet emlékiratot. A memorandum így körvonalazza az autonómiát: Az egyházközségek szervezése és az egyházmegyei organizmus mint legfelsőbb fórum. Az országos központi szervezet autonómia szervezete különben csak úgy fogadható el, ha gyors funkcionálásra alkalmas lesz.

Milán visszatérésének oka.

Budapest, január 11. (Saj. tud. táv.)
A »Köln. Ztg« szerint Milán visszatérése kapcsolatban van azzal, hogy Sándor, a fiatal király az utolsó időben testi és szellemi depresszió alatt van. *Elméje néha elhomályosodik és mindenki rábeszélésének enged.* A radikálisok felhívják pártfeleiket, hogy legalább külsőleg nyugodtan fogadják a mai fontos politikai eseményeket. A fentnevezett lap szerint *Szerbia dynastia helyzete veszélyben forog.*

Walsin-Eszterházy ártatlan

Budapest, jan. 11. (Saj. tud. táv.)
A tárgyalást Párisban ma folytatták. Piquart érdekes vallomást tett. Izgatott szembesítések történtek. Piquart szenzációs leleplezéseket tett. A tárgyalást délelőtt félbeszakították és délután folytatták. *Este 8 órakor Walsin-Eszterházyt egyhangulag felmentették.*

Beszűntetett szarvasmarha kiállítás.

Budapest, jan. 11. (Saj. tud. táv.)
A Zimonyban fellépett száj- és körömfájás miatt a szerb kormány a szarvasmarha-kiállítást teljesen beszüntette.

Titkos nemzetiségi gyűlés.

Budapest, jan. 11. (Saj. tud. távirata.)
Tegnap este a »József főherceg« szállodában titkos nemzetiségi gyűlés volt. Mudron Vanovits, Stefanovits, Gavrilla és Korojan minthogy közös nyelven nem értették meg egymást, magyarul tanácskoztak. Manifestumot szövegeztek a magyar nemzetiségi politika ellen Európa népeihez.

Ujabb zavargások Prágában.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. táv.)
Alig pár napja hogy beszüntették Prágában a statáriumot már ismét nagy tüntetések színhelye lett a csehek fővárosa. Ma nagy zavargásokat rendeztek a németek ellen.

KÖZGAZDASÁG.

A méhek királynéjáról.

Mindenki, ki már a méhekkel behatóbban foglalkozott, tapasztalta azt a csodával határos befolyást, mit az anyaméh, a méhkirálynő, — mely néha egy jókora dolgozó méhnél alig nagyobb — gyakorol és pedig egymaga arra a 20—60000 dolgozó méhre, mely egy méhcsaládot alkot. A méhtörzs élénksége, vagy levertsége, hogy inkább fiasít-e vagy mézgyűjtésre hajlandóbb-e, hogy szelid-e vagy vad és harcias, az nagyrészt a királynő minőségétől függ. S aki erről legkevésbé tud: az maga a királynő. Ha egy lankat tevékenységű méhtörzs a királynéját elveszszik s így ismert kitűnő minőségű királynőt adunk a családnak, ugy hamar az egész törzs jellege kedvező változáson megy át és a királynő állapotának megfelelőleg lázas tevékenység lép az előbbi levertség nyomába és viszont. A királynő saját egyéniségének jellegét mindig rányomja családjára. Körötte fordul meg minden a roppant népeisége kaptárban, szintugy, minthogy sok-sok csillag kering egy-egy központi ógitest körül. A királynő életével áll vagy esik a méhtörzs sorsa, a gyakorlati kedvező eredmény pedig szoros összefüggésben áll, a királynő jó tulajdonságaival. Ő egyetlen egyed a kaptárban, mely termékeny peték lerakásával a család jövőjét biztosítja.

Ily fontos levén az anya szerepe a méhállamban, igen szükséges ismerni azon jeleket, melyekből a királynő hiánya még idejében megállapítható.

Hogyan ismerhető fel az anyatlanság állapota?

Meleg tavaszi és nyári estéken, midőn — kivált gazdag mézelés után — boldog önelégült mormolás közt szellőztetik,* a méhek kaptárait s amidőn ritka méhészt állja meg, hogy egy bucsupillantással át ne tekintse a lakásaik előtt tanyázó méheket, — már messziről megismerhető az a család, mely aznap, vagy csak nem régen, anyátlan lett. Még minden más törzs teljes nyugalomban van s a legkisebb békétlenséget sem árul el, addig az anyátlan család méhei alig szellőztetnek, ahelyett ahol több hol kevesebb méh nagy sebességgel tör elő a röplyukon, idegesen össze-vissza szalad, egyik másik egész a kaptár felső részéig iramodik, aztán ismét bevonulnak, majd mások jönnek elő, de mind a legfeltűnőbb izgatottságot árulja el. Keresik az anyát. Az ily törzset másnap vizsgálat alá kell venni. Anyatlansága több, mint bizonyos. Ha ősszel és tavasszal az ily törzs mesterségesen anyát nem kap, tompa kétségbeesésbe esik, semmihez nincs kedve, tudván, hogy mielőbb ugysis elpusztul.

Bármikor megismerhető az anyatlanság, ha a kast megkopogtatjuk. Az anyástörzs egy rövid, de erőteljes zugást hallat, mely hirtelen megszűnik, mintha elvágta volna; az anyátlan pedig hosszú, meg-meg ujuló különös siró hangon ad jelt veszteségéről.

Ha már most szétszedjük a törzset, a gyakorlati méhészt előtt már maga a méhek magaviselete elárulja az anyatlanságot. Az anyátlan törzs szabályszerint feltűnőleg közömbös gyáva, szurásra nem hajlandó. A jó törzsek hamar kész vannak a szurással. Ezért azonban nem haragszik a méhészt.

* A szellőztetés ugy történik, hogy a szükség szerint több-kevesebb méh a röplyuk előtt fejével a kaptár felé fordulva, vesztig áll egy helyen s szárnyait rezgeti bámulatos sebesen. A szárnyak e gyors vibrációjára kikergeti az elhasznált levegőt, helyébe pedig folyton friss lég toltul. A kaptár falain belül az ily vesztigálló és szellőztető méhek száma a melegebb időben százokra megy, melyeket időnként mások váltanak fel, ugy hogy e szellőztetésnek se éjjel se nappal nincs szünete egy percze se.

Ha átkutatjuk a lépeket és nyári (tavaszi) időben frásitást sohasem találunk, ugy bizonyos hogy nincs neki termékeny anyja.

Az előhaladott anyatlanságnak kétségtelen jele az ugynevezett pupos frásítás. A pupos frásítás pedig ugy származik, hogy — anya hijján — néhány fejletlen dolgozó méh kezd petét rakni, melyből azonban sohasem nőstény (királynő vagy dolgozó,) hanem mindég csak himméh (here) lesz. Ez az u. n. (parthenogenezis) vagyis az, hogy a felettebb dolgozók (királyi táppal etetve) és az ifju, még nem párosodott, királynő párosodás* nélkül is képes tökéletesen életképes petét rakni, de csak a k i s h i m e t. Ama fejlettebb dolgozó méhek, melyek anya hiányában szükségből himpetéket kezdenek tojni, ezeket minden tekintet nélkül ugy a here lépekbe, mint a dolgozó lépekbe rakják le; ámde a dolgozó lép kamarcskái sokkal szűkebbek és alacsonyabbak, hogy sem a himrovar kifejlődéséhez elegendő tért nyújthatnának s így a méhek kénytelenek hogy több helyet nyerjen a pete, — lapos rendes fedél helyett — puposan boltozni be.** Így pupos frásítás sohasem fordul elő hibátlan családnál. A rendes anya ugyan himpeté (terméketlen pete) csak herelépbe, nőpeté (termékenyített pete) csak dolgozólépbe vagy anyabölcsőbe rak és mindég csak egyet egy kamarcskába. A pupos frásítás biztos jele az anyatlanságnak vagy a rossz (terméketlen, öreg kimerült) hibás szervezetű anyának.

Az anyatlanság oly baj, melyen mesterségesen könnyű segíteni, erről azonban más alkalommal.

Mártonfalvi.

* A párosodás soha belül a kaptárban, hanem mindig kívül magasan a levegőben repülés közben történik. A méhkirálynő, mely 4-5 évig is elszolgál, egyetlenegyszer párosul az életben. Pedig nyári időben naponta több ezer megtermékenyített petét rak le, így tehát egyetlen párosodása alkalmával több millió ondószálát kellett kapnia. Mily csodája az anyag oszthatóságának!

** Az ebből kikelő derék azonban nemcsak meg nem akadályozzák, hanem siettetik a törzs pusztulását.

TŐZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készaru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, jan. 11.

Buza őszre	9.32
Buza tavaszra	12.02
Tengeri	5.29
Rozs őszre	8.70
Zab őszre	6.32

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, jan. 11.

Osztrák hitel	356.40
Magyar hitel	363.35
Allamvasut	344.60
Déli vasut	83.—
Rimamurányi	251.75
Magyar jelzalog	274.25
Magyar leszámítoló	255.50
Villamos vasut	277.50
Salgótarjáni	602.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	406.—
Kereskedelmi bank	1450.—

Az irányzat gyenge.

Bécs, jan. 11.

Osztr. hitel	358.75
Magyar hitel	387.75
Allamvasut	346.75

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. január 11-én.

Magyar aranyjaradék 4%	121.—
Magyar koronajaradék	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	101.25
horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	153.25

Tizzaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák jaradék papirban	102.25
Osztrák jaradék ezüstben	102.25
Osztrák jaradék aranyban	121.25
Oztrák korona jaradék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészvény	943.—
Magyar hitelbank részvény	382.75
Osztrák hitelintézeti részvény	355.80
Paris vista	334.—
20 márkás arany	951.—
Német birodalmi márka	587.77 1/2
London vistic	120.—
Paris vista	47.60
20 márkás arany	14.74

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

6934 T. k. sz.
1897

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyhidi kir. járásbiróság mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagy-
váradi gör. kath. seminárium végrehajthatónak
Buzintán Togyer és neje végrehajtást szenvedett elleni 1200 forint tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a vasadi 124 sz. telekjegyzőkvben A. I. 1. — 6. r. sz. a. ingatlanra az árverést 1347 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebben megjelölt ingatlanok az 1898. márczius hó 12-ik napján d. e. 10 órakor Vasad községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozők, tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 134 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. tez. 42. §-ában

jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

Székelyhídon a kir. jbróság, mint tkvi hatóságánál 1897. december hó 14-ik napján.

Olasz József,

aljárásbiró.

13 1-1

Richter-tele Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellenállt az idő megróbbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsolésként alkalmazták kószvény-nél, csuszallat, tagszagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyakraiban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy házat is olyan sem kellemé hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegként árban majdnem minden gyógyszerárban készíthető van; főraktár: **Török József** gyógyszerész és négy Budapest. Bé- vásárlás alkalmával igaz Csatosak legyünk, mert több kisebbbirtéki utazást van forgalomban. Ki nem akar megkárca, az minden egyes üveget „Horgony” velegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcseplők

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

B U D A P E S T.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

Ö S S Z E S
gazdasági gépeket gyártja

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

335 10-12

Részletes árjegyzékkel

és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavágók.

Morzsolók